

SPECIMINIS ACADEMICI
De

LITERARUM
ORIGINE

PARS PRIOR,

Quam

Assistente Summi Numinis gratia

&

Annuate Ampliff. Facult. Philos.

Sub umbone

VIRI Maxime Reverendi

Dn. JOH. HAARTMAN,

Log. & Metaph. Prof. Reg. & Ordin.

Ad diem si DEO visum 9. Junii 1733

horasque in Auditorio majori solitas

Cynosuræ bonorum modeste submittit

S:æ R:æ M:is alumnus

MICHAEL FORSELIUS

Satacundensis.

ABOÆ, Exc. Joh. Kiämpe R. Ac. Typ.

H^r Mag. Friberg

VIRO Summe Reverendo atque Amplissimo

Dn. DANIELI JUSLENIO

S. S. Theologiae Doctore & Professore Celeberrimo, Consistorii utriusque Assessore Gravissimo Ecclesiae Aboënsis Fennicae Antistiti longe accuratissimo, ut Promotori & Mæcenati Magno, ita omni animi reverentia submisse colendo.

Omnigenam felicitatem

Cum Patrum favore impleri soleat quod deest percepti alphabeti, seu primum specimen, adeo affectum suum paternum erga eos declarandi. Hinc hocce Reverentiae & honoris merito debetur) invocinii rudimentum, de primis literis, levi penitus submississimi animi pignus & perpetuae devotionis animi reverentia contendens, ut primitias has sanctis vultu, meque adversitatum undis expositum gium patrocinii & solatii plenissimum persentiscente perenni, crebris votis caelestem

MAGNORUM NO-

Cultor de-

Michaël

VIRO Maxime Reverendo atque Præclarissimo

M. GEORG. HELSINGIO

Dioeceseos Borgoensis Archipræposito Amplissimo, Consistorii ibid. V. Præsidi gravissimino, Patrono & Promotori humili mente jugiter colendo.

& Nestoreos annos

filiis, daturis industrie sua, sui sc. aliquo modo ut vel ex tantilla opportunitate occasionem captent, & ego favoris vestri Viri Summi (quibus nomen digens, licet filii nomine indignus, primum hoc titillo adumbratum, Vobis Patroni Propensissimi in monumentum, humillime offerre sustineo. Summa reno, & magnis vestris Nominibus digno excipiente, apud vos portum tutissimum, & resurre benigne snatis. Ego v. pro vestra incolumitate Patrem defatigabo permansurus

MINUM VESTRORUM

vorissimus.

Forfelius.

Consultissimo atque Gravissimo VIRO

Dno. CLAUDIO DETLOFFSON,
Judicii per territoria superioris Satacungia
Legum peritia & æqvitat̃s fama maxime ce-
lebri; Patrono ut propensissimo, ita hu-
mili venerationis cultu æternum pro-
sequendo

Justitiæ & Æqvitat̃s laude insigni.

VIRO

Amplissimo atque consultissimo Domino

Dn. HENRICO FEIFF,

Senatori urbis Metropolitanæ Svecorum
gravissimo, Patrono quovis observantiæ ge-
nere ætatem suspiciendo.

VIRO

Nobilissimo atque strenuissimo Domino

OTTONI TANDFELT,

Patrono & Evergetæ propensissimo, ideo-
que omni venerationis cultu jugiter
colendo.

*Admodum Reverendis atque Præclarissimis,
Plurimum Reverentis Clarissimis, perquam
Reverendis atque Eruditissimis VIRIS,
Domino*

Mag. BENEDICTO KROOK,
Pastori Høllønsium longe meritissimo, Vi-
cini Contractus Præposito Adcuratissimo.

Mag. IOHANNI WANÆO,
Pastori in Orivsi meritissimo Adcura-
tissimoque.

Dn. ANDREÆ PACCHALENIO,
Pastori in Ruovesi dignissimo,
vigilantissimo.

Mag. HENRICO LILIO,
Pastori in Messuby emerito atque
pervigi i.

Dn. IOHANNI COLLINO,
Sacellano in Ruovesi vigilantissimo.

Dn. GUSTAVO PACCHALENIO
Sacellano in Virmå solertissimo.

Mæcenatibus, Patronis, avunculis ac benefactoribus, Maximis benignissimis honorandis.

Cumulos favoris vestri Patroni Evergetæ & Avunculi propensissimi, in me sæpius collati, æqua pensitans gratitudinis lance, deprehendo equidem eos longe Majores esse, quam ut par simiis non dicam rependendis, sed ne laudibus quidem exehendis; Nihilominus tamen pietas svadet ut gratissimum meum animum hac qua possum ratione & occasione testatum faciam, eo nempe, ut tenuem hanc opellam in perpetuæ observantiæ monumentum, cum votis validissimis pro perenni vestra insolunitate, submisse vobis offeram & consecrem. Humillime itaque rogo, ut facili hac mea sonamina recipiatis vultu, atque etiam in posterum radiis favoris vestri illustretis

Colendissimorum Nominum Vestrorum

Cultorem humillimum

Mich. Forselium.

S. I.

Literæ nomen quidam derivari
 volunt à *lego* & *iter*, vel *itero*,
 quod præbeat legenti iter,
 & legendo iteretur; alii a *li-*
tura, eo quod antiquis moris erat li-
 teras tabulis, ex ligno asciato & li-
 mato confectis, ceraque obductis,
 scriptas, à illoque impressas, aliquan-
 do *delere*, & alias dum visum fuit re-
 scribere; aut quod cera *tegerent* lite-
 ras tabulis insculptas, donec abra-
 sa cera eadem conspicuæ redderentur,
 & aperirent legentibus interiora ani-
 mi eorum, qui miserant tabulas ejus-
 modi. Ita Herod: L. 7. p. m. 463.

A

re-

refert *Demaratum*, qui indicare jvoluit Græcis expeditionem Xerxis per duos literarum pugillares, in eorum ligno consilium Regis exarasse, & id literis exaratum rursus cera induxisse. Alii ab antiquo vocabulo *Leo*, idem ac imprimo, vel formo significanti, quia litera imprimendo vel formando efficitur. Cum enim *deleo* significet lineam vel literam formatam destruo, ad morem Geometris usitatum, qui lineas in tabulis ductas delent, ut aliæ substituuntur, utique primitivum ejus scilicet: *Leo* positionem ejus, cujus privationem *deleo* innuit arguere videtur; Quia v. *Lino* descendit a *Leo*, proinde iis qui à *Leo* literam derivant, non sunt contrarii, qui vocem illam à *lino* deducunt, propterea quod literæ fiant *linendo*, hoc est uniendo chartam vel membranam distinctis & diverse coloratis signis. *Scaliger* in *Martinii* Lexico Philol: in hæc solvitur verba: *Quem-*
admo

admodum à *fœnns* *fœneror*, à *pignus* *pigneror*, à *tempus* *tempero*; sic à *lineando*,
linere, unde *lineatura* & *litera* & *litura*
 ex eodem fonte æque omnia. Cumque
 nulla ex allatis vocibus adeo incon-
 veniens esse videatur, ut *litera* non
 potuerit dare natales, idcirco libero
 cujusque arbitrio eam relinquimus
 eligendam, quæ cuique maxime ar-
 ridet. In objectum vero *opellæ* in-
 quisituro, facile cuique innotescet,
 nostrum propositum non esse tracta-
 tioni subicere aliqua scripta è literis
 contexta, ut sunt *epistole*, *edicta* & alia
 monumenta, quæ per metonymiam
 materiæ literarum nomine venire
 solent. Nec ipsam *doctrinam*, ceu ef-
 fectum literarum, quam ex monu-
 mentis iisdem consignatis haurimus.
 Neque *studia*, *linguas* & *disciplinas liber-
 rales*, quæ etiam literarum nomine
 veniunt, ut aliis, ita & Cornelio Ne-
 poti L. 23: e. 13. v. 2. 3. Quid ergo?
 Certe scribendi notas s. signa; quæ

4
Græcis dicuntur *γράμμα* s. *γραμμάτιον*;
Hebræis *קרי* id est: signum, vocis
sc. scriptæ aut prolatae. Hinc à Mar-
tinio describitur quod sit *indivisi-
bilis dictionis* sc. scriptæ *pars*, à Prisci-
ano Lib. 1. quod sit *vox que scribi
potest individua*; Notata v. est dignum,
quod juxta hic observat Martinus,
vocem hanc latinam: *littera*, pleras-
que gentes alias retinuisse, sed com-
mutatam, ut amat fieri: Ital. *lettera*;
Hispan. *letra* Gall. *lettre* Belg. Angl.
letter; Boh. *littera* integre. German.
aliquando *m litter*; alioquin habent
Buchstabe; quod sonat, tanquam li-
bri baculus s. scipio, quo itat vel ni-
titur, vel incedit liber.

§. II.

JAM inquiruntur in ipsas harum li-
terarum origines, deprehendi-
mus tot hic esse obvia sententiarum
divortia, ut difficilimum sit certi-
quid, hac de re determinare. Quæ
causa

causa etiam movit, ut viri undiquaque doctissimi, hoc in puncto, suum etiam suspendere iudicium, D. nus: Pet. Dan. *Huetius* vir præclaro ingenio, & lectione atque eruditione multifaria instructissimus, in Dem. Ev. prop. IV. §. IX. p. m. 292. in hæc solvitur verba: *Ante diluvium, vel confusionem Babelicam, scripturae & literarum usus repertus sit, nec ne, incertum relinquo; Adeo obscura res est, & argumenta levia, quibus probatur vel refellitur. Postquam turbata est hominum loquela ac divisa; tum v. ad notandos animi sensus, & exprimendas voces, adhibitos characteres diversis temporibus, prout singularium gentium necessitas, & ingenii largitor usus postulabat; sive jam ante usurpari soliti essent, sive jam tum primum reperti.* Nihil tamen obstat, quin innoxio conamine liceat examinare sententiarum potissimarum cuiusque partis robora, nostraque *invenire* qualemcunque adjicere. Qui
 à tem-

à temporibus antediluvianis arcessenda initia literarum existimant, vel *immediate ad ipsum Deum*, vel ad *Adamum* plerumque referunt earum origines. Qui à temporibus postdiluvianis deducere demum volunt literarum primordia vel *Abrabamum* vel *Mosen* primum literarum constituent statorem. Verum ante *Mosen* literas existisse, invictis argumentis ex Divina gratia probabimus §. IV. Ante *v.* diluvium jam etiam literas in usu fuisse non obscuris argumentis indigitabimus. § III. Quibus vero argumentis inducti, vel *immediate ad Deum*, vel *mediate ad Adamum* referre queamus initia usumque literarum hac § examinemus. Nempe existimamus & linguarum & literarum notitiam primis hominibus singulari Dei beneficio, sive per inspirationem, sive per institutionem fuisse concessam, vel quemadmodum sanctis Dei viris, Prophetis & Apostolis sub-

subinde concessa est, conf. Huetii
 Dem. Ev. p. 297. vel alio quocunq;
 modo; quæ utraque alias notitia
 jam arte comparatur & studio. Quod
 aliqua lingua vel scriptura homini
 sit naturalis, frustra est, qui conten-
 det, cum inde sequeretur, ex se una
 omnes loqui lingua; unius lingvæ
 characteres eosdem omnes ex se pin-
 gere posse. Prærogativam esse na-
 turæ agnoscimus, quod homo sit di-
 sciplinæ capax, & quamque rem que-
 at apte, vel sermone vel scripto, ceu
 didicerat depingere; Artis v. atque
 doctrinæ esse juxta contendimus,
 quod jam illud fiat sive Ebraice, sive
 Græce, sive Latine, sive Gallice, Ger-
 manice, Svetice, Fennice. Utc
*prima exprimendorum conceptuum nostro-
 rum maxime naturalis sit via que fit per
 linguam.* Neque tamen minime illus-
 tris, ineptiorque modus est commu-
 nicandi aliis sua cogitata per scriptu-
 ram; *quam sermonis esse imaginem sym-
 bolum*

boluntque res ipsa clamat. Sane si presen-
 tes sermone humano maxime affici & edo-
 ceri quam aptissime solent; est tamen ubi
 scriptura vim loquela exsuperat, atque
 viva sermone, sermo pictus praefertur.
 Scriptura nempe ad absentes loquimur, &
 remotos longa locorum temporumque inter-
 capedine, eque ac si nobiscum viverent,
 compellamus; hac historiarum temporum con-
 signamus; quae si per oralem solam tradi-
 tionem propagentur, incredibile dictum,
 quantum fabularum pro veris breve tem-
 pus attrahit, & venientibus frustra ob-
 trudat posteris; imo evanescit prorsus re-
 rum licet egregie gestarum memoria, nisi
 litera & Scriptura in subsidium advocen-
 tur, ut recte observavit Vir π-λυα-
 Σίδωρος Dn. Dan. Georg. Morhofius
 in polyh. liter. L. IV. c. 1. §. 8. p.
 m. 720. Quibus positus etiam si non
 queamus jam modum determinare
 quomodo ab ipso Deo didicerit Adam,
 vel sermone vel scriptura suam ex-
 primere mentem, concludi autem
 pos-

posse arbitratur, quod utroque fa-
 ctum sit modo. verba ingeniosissim i
 Dni. Jac. Frid. Reim: valde nobis
 placent. Ich glaube daß die Schrei-
 be- und Rede-kunst bey denen menschen
 fast zu einer zeit entstanden / und also
 gar wenig fehle / daß sie nicht beyder-
 seits von einem alter seyn. Denn sie sind
 alle beyde solche wissenschaften / die zur
 Erhaltung der weltlichen und geistlichen
 gesellschaften von nöthen sind / indem
 sie den menschen dahin anweisen / wie er
 seinen Neben-Menschen seine Gemüths
 Meinungen so an-als abwesend offen-
 bahren solle. Und gleichwie die tägliche
 Erfahrung bezeuget / daß wir zu der letz-
 tern sowol als zu der ersten eine unterwei-
 sung vonnöthen haben / und daß wir von
 uns selber / als von uns selber / so wenig
 zum reden als zum schreiben geschickt sind /
 we wir nicht durch eine ordentliche oder
 außer ordentliche d. i. durch eine göttliche
 oder menschliche handleitung da zu ange-
 wiesen werden: So sehe ich in der welt
 nicht ab / warum wir dem A D A M nicht
 mit

mit eben solcher facilitate die Kunst zu schreiben bezulegen wollen/ als wir ihre die Kunst zu reden bezulegen pflegen. p. m. 35. Et imprimis quod ad literas attinet, quomodo vel Adam vel patres alii antediluviani potuissent verum Dei cultum & quæ ad religionem pertinent, ignari literarum, sine periculo erroris propagare ad posteros? quomodo socialem potuissent inter se agere vitam, & negotia habere cum absentibus communia. Huc pertinent hæc ejusdem Reimanni: ex. pag. 27. Ich kan nicht absehen/ wie die doctrina orthodoxa vor der syndflut ohne Schriftliche verfassung in ihrer lauterkeit habe können beyhalten/ und auf die Nachkommen fortgepflanzt werden / zumahl zu denen zeiten/ da sich mit der vermehrung derer menschen die bößheit und heterodoxia auch dergestalt vermehret/ das der Geist des Herrn selbst bezeuget/ Alles fleisch habe seinen weg verder-

der

derbet gehabt auf der erden.
 Hernach so ist es auch gar nicht wahr-
 scheinlich / daß die Schreibkunst welche
 denen menschen zu der erhaltung der so-
 cialität fast ja so nöthig und nützlich als
 daß reden selbst ist / so lange solte
 in Dunclelen und verborgenen gelegen
 haben. Equidem illud concedendum
 censemus quod Adam ob perfectio-
 nem congenitam, eamq; sumam non
 adeo indiguerit notitia literarum in
 statu naturæ institutæ, atque jam in-
 digentia nostra post lapsum multis
 modis sublevatur; Nihilominus tamen
 notitia literarum ipsi in statu integri-
 tatis constituto, qua cum absentibus
 colloqui potuisset etiam atq; etiam ad-
 scribenda esse videtur, ni conditionem
 ejus nostra inferiorem reddere veii-
 mus. Quib⁹ accedit, quod cum ea pol-
 leret perspicacia, ut nosset Evam tore
 Matrem omnium viventium, antequã
 liberos ex ea procreasset & re ipsa hoc
 comperiretur, utique existimaverim
 eum

eum etiam literarum theoreticam habuisse notitiam, ante quam in praxin eam deducere necessum haberet. Si igitur Adamus in statu naturæ integræ habuit notitiam literarum, neque eandem eidem post lapsum dene-gare possumus, præsertim cum etiam lingua ipsi eadem fuerit post ac ante lapsum. Nam licet Adam cum imagine Dei amissa, sapientiæ quoque humanæ magnam partem ami-serit, hujus tamen rudera quædam atque reliquias quin retinuerit; forte etiam facultatem quandam ex rerum omnium characteribus atque signis, de illarum natura proprietatibus viribusque judicandi; quin & sollicitus fuerit de inveniendis, quæ ad hujus vitæ usum necessaria erant, neminem temere dubitare posse asserit Buddæus in Hist: phil. c. 2: §. 2 p. m. 10. Ita Adamus in memoriam revocare potuit literas, si aliquas ex iis ami-sisset, vel etiam denuo invenire, re-
qui-

quirente eas eeu tales, conditione humana. His aliisque argumentis forte inductus etiam Celeber: Dn. Dan: Georg. Morhofius in polyh. T. 1. L. 4. c. 1. §. 9. p. m. 720 explicans effatum Plinii Hist. Nat. L. 6. c. 56. p. m. 242. in quo *literarum usus æternus* pronūciatur: asserit sine dubio ita accipiendū esse, ut una cum hominibus, quorum ortum nescit Plinius, ortas arbitretur: simulque dicit, in eo quod Plinius credet ex Assyria literas in orbem manasse latere veritatis vestigium, cum Assyriam primo statim tempore ab hominibus cultam, si non omnino Paradisus ibi fuit, dubium nullum esse pronunciet. Ex quibus aliisque hujuscemodi Clariss: Reimmanno in hist: liter: antedil p. 26 hæc oritur ratio conclusionis: Wer den Adam pro primo Auctore sermonis hält und dennoch / nach den primo inventore literarum fraget / der thut eben so einfältig / als derjenige / der auf

auff dem Pferde ſitzet und daſſelbe ſucht, und daher halte ich gänzlich da vor / daß die Grammatik eine Erfindung deß erſten menſchen ſey; ut de testimonio *Freculphi*, qui ſec. 9 *Episcopus* in *Normandia* chronica ſcripſit ab O. C. ad An. C. 600. nil jam dicam, cujus in ipſius etiam noſtri *Reiman. Hiſt. lit. anted. p. 29.* hæc ſunt verba: *Liquido elaret ab ipſo exordium literarum primo homine cœpiſſe, qui adhuc ſupererat, quando liberi ac nepotes ſui in ſtudio ſapientiæ fervebant; Vel de Suida l. potius Suida, qui ſeculo vixit XI. & in ſuo Lexico haud obſcure dicit: ejus, ſc. Adami inventa eſſe artes & literas Tom. I. p. 67. ad voc. Adam.*

§. III.

Quibus omnibus obſervatis, cum haud obſcure pateſcat, Adamo, cui originem noſtram debemus, non eſſe denegandam notitiam literarum.

rarum, ordinis ratio nobis proposita exigere videtur, ut argumentis pluribus jam ostendemus ante diluuium fuisse minimum literas in usu. Oriente sole non æque clara fruimur luce, ac postea. Primum itaque argumentum jam petimus ab ipsius Mosis historiæ antediluvianæ cap. 5. ubi v. 1. injicit Moles mentionem *libri generationum Adami* ספר תולדות אדם quem sine omni dubio tum invenit scriptum, non secus atque Nehemias reperit *libellum recensitionis* eorum qui in Judæam Duce Zerubabele pervenerant, Neh. c. 7. v. 2. Aliud argumentum, nobis suppeditat *Flavius Josephus*, historiæ Judaicæ scriptor diligentissimus qui L. 1. antiq. c. 3. clavis atque perspicuis verbis fatetur, suo adhuc tempore stetit alteram columnarum, quas *Sethus* erigi curavit & quibus sua interipsit inventa p. m. 6. sec: ult. Profanorum Auctorum, imprimis Græcorum atq; Romāorum testi-

testimonia plura sunt, quam ut iis recensendis vel explicandis simus pares, qui uno quasi ore conqueruntur, *litteras in diluvio esse deperditas*. Ex pluribus hac vice unum tantum adducemus *Diodorum Siculum*. Ejus hæc sunt ad interpretationem Rhodomanni Verba L. V. c. 57. *Cum in Græcia Diluvio oppressa maxima pars hominum periisset, literarum monumentis simul deletis: hanc Ægyptii occasionem adepti studium astrologiæ sibi manciparunt. Cumque Græci per ignorantiam literarum culturam non amplius sibi vendicarent: ipsos omnium primos astrorum notitiam reperisse rumor invaluit. Sic etiam Athenienses, licet Sain in Ægypto urbem condidissent, tamen eidem oblivionis errori diluvium obnoxios fecit. Quam ob causam, post multa inde secula, Cadmus Agenoris ex Phœnicia in Græciam literas attulisse creditur: Et post hunc Græci doctrinarum inventioni subinde adjecisse aliquid putantur; p. m. 312.*

Ea

Ea vero quæ vel Græci vel Latini de suis prædicant illuvionibus, Noachico tribuenda esse diluvio, quod antonomastice, *inundatio terrarum* dicitur *Joh. Annio Viterbiensi* in Procæmio sui Comm. ad Berosi libros antiqu. p. m. 2. pluribus probarunt argumentis: *Huetius* in Dem. Ev. *Rudb.* in Ad. aliq. Sufficit nobis jam observasse quod non solum literæ sacræ Gen. 9. v. 11. Esa. 54. v. 9. contrariæ sint pluralitati diluviorum: sed & ipsæ circumstantiæ diluvii Noachici collatæ cum profanorum auctorum diluviis, universaliter positæ, unum illud idemque fuisse arguere videantur. Advertamus 1. ad causas, quas habet Plato p. m. 735. intemperantiam sc. superbiam, Gigantum feritatem, raptus & cædes &c. 2. Ad paucitatem hominum qui servati, vel pluralitatem qui submersi dicuntur, sc. uno tantum homine cum paucissimis suorum servato, quem li-

monumentis majorum suorum pandendis, ab aliorum narrationibus pependisse; ut & ex D. Reim. p. 202. seq. Græcorum ambitiosam nationē, ad conciliandum sibi insignem eminentiæ gradum in historia literaria, exornasse se plumis Hebræorum, Ægyptiorum & Phœnicum, archajologiamque eorum partim transferendo in suam linguam, partim pro suo e-mentiendo, arripuisse, & ita corrupisse, ut historiam a fabulis distinguere operosissimum sit; Multa enim, dicit ex Tatiano Rudb. T. I. c. XL. p. 871. *Græcorum sopsistæ curiositate quadam inducti, quæcunque a Mose & similibus ei sapientibus viris didicerunt, depravare & secus afferre conantur: partim ut ipsi proprium aliquid promere videantur, partim ut ea quæ non intelligunt, ficta quadam sermonis compositione velantes, veritatem suis commentis vitient; Latinos itidem debere multa Græcis, suaque arva fontibus Græcorum*

rigasse afferit rotunde, idem Reim. p. 205. propterea quod non solum tribus primis seculis, post earum adventum in italiam, neglexerint studium historicum; sed & amiserint antiquissima sua monumenta per incendium, Romæ a Gallis Ao. 366. acceleratum; quocirca apud utrosque etiam Græcos sc. & Latinos, serius deinderurfus est exculta ars scribendi, Teste Flavio Jos. contra Appionem L. I. p. 656.

§ IV.

ITa speramus ex Divina gratia argumentis haud obscuris indigitatum literarum monumenta in diluvio esse deperdita. Restat ut pro ratione instituti probemus prolixioribus, *Moson* itaque non reperisse literas, ut communis fert opinio: sed ipsum ab aliis, suis nempe prædecessoribus illas accepisse: nam *primam* quod ad legem latam: Ex XXIV. & binis tabulis ab ipso Deo inscriptam

ptam attinet, nec lex fidem in dubiam parere potuisset, nec ad obsequium perducere populum legi præstandum, nisi populus Israëliticus literas habuisset ante notas. Deinde cum Jobus cap. 19. v. 23. 24 in hæc erumpit verba: *Jam quis dabit ut scribantur verba mea? quis dabit illa in librum ut scribantur? stylo ferreo & plumbo, in sempiternum in saxo incidantur:* annon vult hac scriptura atque sculptura literarum, tradere æternitati fidem verborum suorum, ex sua mente dignorum, quæ memoriæ mandarentur, non vulgari & tunc jam recepto modo, sed stilo plane ferreo, per plumbum in cisiones fusa, ad æterna tempora duratura? Jobus v. habetur a Ruperto Jacobi *σύχρον* ; ab aliis pronepos Esavi; v. M. Wilh. Stratemanni *Theatr. histor.* p. 34. Tum annulus etiam Judæ pignori datus Thamari (eundem ideo postulanti ut socerum suum de concubitu certis signis aliquando con-

vincere posset v. Bibl. Sacr. Andr. Osiandr. ad Gen. 38 18. quem ex communi (ut ait) opinione signatorum fuisse observavit G. J. Woffius de O. & Pr. Id. L. 4. p. 1614. Ut & annulus Pharaonis, Gen. 41. v. 42. quæ auctoritatem tributam esse Josepho tanquam Regni Cancellario, regias obsignandi literas, ibidem auctor est idem Woffius, præsupponunt literas, quandoquidem nec Judas convinci potuisset, nisi ejus annulus ab aliorum distinctus fuisset signo aliquo; nec usus signatorio aptus fuisset annulus Pharaonis, nisi literæ prius in usu fuissent. Ex quibus aliisque ejusmodi patere existimo quod sibi satis constare non videatur sententia, quæ statuit Mosen Scriptorem fuisse primum, nisi subaudias Diuinitus inspiratum, & eorum Scriptorum auctorem, quæ ad nostra tempora conservata sunt. Ipse namque scribendi actus præsupponit id quod natu-

ra prius est, literas puta, syllabas,
 voces & rerum memorandarum no-
 titiam, immo etiam scribendi habi-
 tum & legentium peritiam. Verum
 enimvero Spiritus Dei haud obscure
 inuit alibiq; in hist. S. scriptionem ante
 invaluisse, quam Moses consignas-
 set ea, quæ habemus in scripturis, im-
 primis Num. 21. ubi conspiciuntur
 verba: *Ideo dicitur in libro bellorum Do-*
mini &c. ubi necessario liber bellor.
 Dom: quem Moses allegat, utpote
 illum ex quo excerpfit hunc ver-
 sum, accipiendus est pro scripto a-
 liquo historico prius existente, &
 bella Domini à fidelibus olim gesta
 comprehendente; *Citatio enim solet*
fieri e libro jam exstante ut observavit
 Celeb. Pfeifferus in dubiis vexatis p.
 295. Et quoniam hic liber bellorum
 Domini non unicus fuisse videtur,
 quandoquidem tum non magis ne-
 cessarium fuisset, ut vocabula bello-
 rum Domini, in titulo adponeren-
 tur,

tur, quam ut lingua humana ante linguarum confusionem unica, aliquo caractere distinctivo notaretur; inde suspicari licet etiam alios libros olim consignatos fuisse; præsertim cum etiam Jos. 10, v. 12. mentio injiciatur libri cujusdam historici apud Judæos existentis, qui ibidem excitatur ad conciliandam fidem indubiam huic miraculo, de quo sermo est in loco citato.

Porro literarum usum ante Mosen sequens quaecunque pars argumentorum evincit. Quod scilicet pagina sacra passim indigite Patriarchas imprimis Jacobum, vid. Gen. 28: 18. 19. 22. erexisse lapides, iisque, nomina rerum memoria dignarum, quæ ipsos permoverant ad erigendos eosdem adæquata imposuisse; hinc fluere videtur, quod etiam literis eosdem notaverint, quæ revocarent in memoriam posterorum, id quod iis palam facere intenderant, quod nudi
lapi-

lapides vix efficere potuerant; Quare
 & Cel. D; Prof. Doct. Celsius in orat:
 de Runis Helsing: asserit eundem
 Jacobum, lapidi, eodem in loco, ubi
 Mesopotamiam tendens Deum in qui-
 ete vidisset, erecto, addidisse hanc
 inscriptionem דַּבְּרֵי-יְהוָה domicileium
 Dei. Et id quidem non sine causa
 asserit quoniam titulum hunc le-
 gentes pagani, superstitione contami-
 narunt, lapidibus, quos ἱεραὶδολογοὶ ap-
 pellabant, divinos honores tribuen-
 do. Postremo patet hoc exinde, quod
 Deus ipse jusserit Mosen scribere in li-
 brum quendam (quem convenientia
 rei scribendæ cum titulo libri Num: 21:
 15. memorati, arguere videtur fuisse
 librum bellorum Domini) victoriam,
 quam obtinuerunt Israëlitæ in pugna
 cum Amaleko, mense secundo ab exi-
 tu ex Ægypto v. Ex. 17: 14. & tertio
 mense ante datam ipsis legem in
 Monte Sinai v. Ex. 24: 12. quod man-
 datum Moses effectui dedisse, videtur

CUM

eam jam ante erexisset monumētum, cui nomen dedit, Jehova Nissi i. e. Deus vexillum meum, ceu legitur Exod. 17. 15. 16. unde omnino colligimus literas ante in usu fuisse.

§. V.

Sed cupiat quis scire? an ergo literas, quæ sub Adami circum feruntur nomine, pro genuinis acceptandas esse velimus, quarum tria alphabeta (I. sc. ex *Jac. Bonav. Hepburno*. II. Ex. *Laur. Schradero*. III. ex *Angelo Roccha*) pro numero exhibentium variata, conspiciuntur apud *Reim*: p. 238. & 239. Vel an quis possit patrocinium suscipere eorum Scriptorum, quæ partim ipsi Adamo concinnata, partim etiam aliunde ipsi data esse confinguntur, qualia sunt quæ apud *Reim*, p. 9. 10. 11. 12. 13. ab auctoribus ibi citatis collecta recitantur: scilicet Revelatio Adæ, liber de pœnitentia Adæ, liber de Creatione mundi &c. scripta item chy-

chymica, quæ Adamus de lapide philosophorum putatur scripsisse &c. His respondemus; tantum abesse ut his & reliquis ejusmodi naniis pollicem premere queamus, ut potius rejiciamus literas illas ceu supposititias, quæ Adamo falso adscribuntur, præsertim cum primus Theſeus Ambrosius Anno 1539. (Reim v. p. 31, ubi hoc ex Henr. Ursino allegavit A. 1639.) Papiæ evulgatas literas Adamæas ex magicis libris Razielis, Picatricis & similibus ad rogum damnatis, se collegisse fassus sit. Credimus autem cum Celeb; Thoma Bangio Exer. I. & II. *devisse forsan originem literarum inventioni Adamum: sed ita ut magis cœperit formare a posteris suis expolitas, quam ut integer certorum clementorum ordo ab illo fluxisse credi queat.* Et licet quis in tanta rerum ultima antiquitatis caligine, certi quid absque hæsitatione in his talibus per omnia proferre non possit? inte-

interim tamen non dubitandum videtur, quin haud procul ab origine generis humani scripturæ inventum arcessendum sit, ut habet Celeb. Morhofius; polyh. T I. L. 4. c. 1. §. 10.

§. VI.

Ouales ergo fuerunt literæ antediluviana? Certe non est in proclivi dicere qualibus usi fuerint literis antediluviani, num solis hieroglyphicis, quas Reim. in hist. lit. antedil. nobis præiens, existimat fuisse convenientissimas illi ævo, propter simplicitatem, cum infantibus una voce sententiam suam declarantibus communem, ut & ob testimonia scriptorum, opinantium characteres hieroglyphicos apud Ægyptios olim usitatos & adhuc apud Chineses vetustissimos esse, utpote qui ab Ægyptiis habentur reliquiæ Grammatistices sive literaturæ & Igraphices antediluvianæ, inter quæ nullam
putat

putat intercessisse differentiam; Grammatisticen enim absque contradictione eruditorum, tunc temporis maximam partem constituisse in characteribus hieroglyphicis putat idem. Vel si elementis characterum usi sint homines ante diluuium, quibus non plane contrarius esse videtur Reim. loco ultime citato; non tamen propterea quod ignoremus & figuras, ordinemq; ac numerum literarum ante diluvianarum, & tempus certum, quo præcise initium cœpit analysis earum v. p. 107. 109. 118. 119. & c. negãdam esse existentiam literarum; præsertim cum nimis injurii essemus in antediluvianos, si omnem rationem conservadæ rerum memoriæ ipsis denegaremus. Et cum natura semper ad sublimiora tendat, hinc cogitare subit, etiam eos studuisse rudius scribendi genus magis magisque expolire, & commodius reddere, adeo ut hieroglyphicas (si modo primæ fuerant) tractu temporis

ris mutarint in commodiores, quales scilicet, singulis rebus depingendis aptæ essent; quod ipsum figuræ literarum hebraicarum videntur indigitare, eo quod plurimæ earum figura sua quadantenus referant eam rem, ex qua nomen eis hæsit; quod inde factum esse suspicemur, quod forte hieroglyphicarum instar, primum adhibita fuerint, ad significandam eam solam rem, quam repræsentarunt, donec observata incommoditate, quamcunque rem singulari charactere declarandi, notæ isti in paucitatem redigerentur, & communi usui aptæ redderentur, aut a Deo, qui Legem literarum monumentis servari voluit; aut à populo Israelitico, cui data est, ceu illi, qui literarum notitiam antea habuisse videtur, aut alio quodam quocunque deinde tempore ante Moysen. Si enim literis hebraicis figura & nomen manserit a rei, quam repræsentant, nomine

& figura, utique cogitationi merito subit, eas primum signa fuisse hieroglyphica, quæ demum in literas abierunt; verum autem posterius est, quoniam & prius verum esse colligi potest a Lexicographis, qui observarunt Literam N esse ab Hebræo נקנ pro נקנ bos taurus, eo quod bovinum caput figura sua repræsentet. Lit. ב a בית vel בית domus ita dictam; quod formam rudioris domus referat.

Lit. א a אכל camelus sic dictam ob aliqualem cum eo, ratione figuræ convenientiam, vel (ut Mich. Havem: in Cynos. studiosorum sect. 2, c. 5. p. 310. vult:) ob gibbos in dorso cameli, quos litera hæc graphice, nativa sua figura adumbrat.

Lit. ג a figura גלגל seu januæ sic dictam.

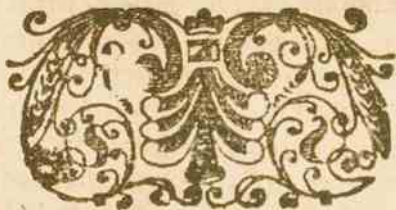
L. ד a דד uncus, cujus figuram & nomen haberet & sic in ceteris.

ANnon Theopneustiæ sit inconve-
 niens dicere scripta nonnulla
 ante exstitisse, quam Moses quædam
 adduxerit? Neg. Nam licet Moses
 singula quæ consignavit, ex-inspira-
 tione Divina habuerit, non tamen
 Theopneustiæ detrahi putamus ali-
 quid eo, quod scripta nonnulla ante
 conscribendæ scr. sacræ actum statu-
 antur exstitisse, unde per Sp. S. inspi-
 rationem aliquid scripturæ sacræ in-
 feri potuit, haud aliter ac verba, ex
 communi loquendi usu assumta, quæ
 Sp. S. sibi appropriavit & rebus Di-
 vinis applicavit. Conf. Calovii Crit.
 Sacræ Diatr. II. & Hollat proleg: 3
 de Scr. sacr. p. 97. adeoque non in-
 congruum videtur Mosen afflatu di-
 vino aliquid in scr. sacram retulisse,
 a scriptis non divinitus inspiratis,
 iisque prius exstantibus, quemadmo-
 dum & factum esse patet ex Num:
 21. 15. ubi Moses ex libro bellorum
 Do-

Domini ostendit: Wahebam in Supha
 Moabitarum fuisse peculium &
 propterea Iraëlitis vetitum. Nam
 etiam Paulus Φαίνομενος Arati, Poëtæ
 cujusdam ethnici allegavit, & suis in-
 seruit epistolis, ut ex Augustino Pfeif-
 ferus in dubiis vexatis etiam ostendit
 p. 295 quas tamen divinitus inspira-
 tas esse, nemo inficias ibit. Hisce hac
 vice B. L. DEO; nosque juxta illi-
 us favori committimus.

Cui soli summo DEO gloria nunc &
 in Seculum.

MICHAEL FORSELIUS.

per anagr.

Flue hic mel a rosis.

Siccine conscendis viridantis culmina
Pindi,

Aque rosis niveis dulcia mella petis?
Hic flue mel, plenos Tu jam Tibi con-
dito favos:

Ipsa Tuis cœptis candida Flora favet.

*ita gratulari voluit
And. Salovius.*